

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 11.3.2015
COM(2015) 117 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Odstopanja, ki so jih države članice odobrile v skladu z Uredbo (ES) 1371/2007 o
pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu**

Uporaba Uredbe (ES) št. 1371/2007 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu: odstopanja, ki so jih države članice odobrile v skladu s členom 2 Uredbe

UVOD

Uredba (ES) št. 1371/2007 Evropskega parlamenta in Sveta o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu z dne 23. oktobra 2007¹ (v nadaljnjem besedilu: Uredba) je začela veljati 3. decembra 2009. Namen Uredbe je zaščititi pravice potnikov v železniškem prometu v EU, zlasti ko je potovanje prekinjeno, ter izboljšati kakovost in učinkovitost storitev železniškega prevoza potnikov.

Čeprav Uredba načeloma velja za vse storitve železniškega prevoza potnikov v EU, državam članicam omogoča, da odobrijo odstopanja za železniški prevoz potnikov v notranjem prometu na dolge relacije in tako olajšajo uvajanje Uredbe. Ob upoštevanju posebnih značilnosti urbanih, suburbanih in regionalnih storitev železniškega prevoza potnikov Uredba državam članicam omogoča tudi odstopanje od uporabe določb Uredbe za te storitve.

Člen 2 Uredbe tako omogoča državam članicam, da odobrijo odstopanje od polne uporabe določb Uredbe za nekatere storitve:

1. člen 2(4): notranje storitve železniškega prevoza potnikov za obdobje največ petih let, ki se lahko podaljša dvakrat (z izjemo določb iz člena 2(3) Uredbe);
2. člen 2(5): urbane, suburbane in regionalne storitve železniškega prevoza potnikov (razen določb iz člena 2(3) Uredbe);
3. člen 2(6): storitve železniškega prevoza potnikov ali potovanja, katerih znaten del se izvaja zunaj EU, za obdobje največ pet let. To odstopanje se lahko podaljša.

Komisija v skladu s členom 2(7) Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o neizvajanjih, ki so jih države članice odobrile na podlagi odstavkov 4, 5 in 6 člena 2.

I. TRENUTNO STANJE ODSTOPANJ

Od začetka veljavnosti Uredbe 3. decembra 2009 do konca prvega petletnega obdobja 2. decembra 2014

Glede splošnega stanja uporabe Uredbe je mogoče ugotoviti, da jo trenutno štiri države članice uporabljajo v celoti, 22 držav članic pa je odobrilo odstopanja, in sicer v različnem obsegu. Poročilo bo podrobno obravnavalo stanje v zvezi z različnimi storitvami železniškega prevoza potnikov, ki se izvajajo v državah članicah.

¹ UL L 315, 3.12.2007, str. 14.

1. Storitve železniškega prevoza potnikov na nacionalni ravni (notranje, urbane, suburbane in regionalne storitve)

Države članice so v prvem petletnem obdobju odstopanja odobrila na naslednje načine²:

1) *Polna uporaba Uredbe brez odstopanj*

Le štiri države članice so se odločile, da bodo Uredbo uporabljale v celoti, brez odstopanj: *Danska, Italija, Nizozemska in Slovenija*.

2) *Odstopanja pri vseh storitvah (notranjih, urbanih, suburbanih in regionalnih)*

Pet držav članic se je odločilo, da sprejmejo popolna odstopanja in uporabljajo samo obvezne določbe iz člena 2(3) Uredbe³: *Bolgarija, Francija, Irska, Latvija in Romunija*.

3) *Delna odstopanja*

- **Odstopanja, odobrena glede na vrsto storitve (notranja ali urbana, suburbana in regionalna)**

- *Odstopanja pri notranjih storitvah, a ne pri urbanih, suburbanih in regionalnih*

Tri države članice so odobrile odstopanja za storitve železniškega prevoza potnikov v notranjem prometu na dolge relacije, ne pa za urbane, suburbane ali regionalne storitve: *Belgija, Češka in Litva*.

- *Odstopanja pri urbanih, suburbanih in regionalnih storitvah, a ne pri notranjih*

Pet držav članic ni uporabilo nobenih odstopanj za notranje storitve (dolge relacije), ampak le za urbane, suburbane in regionalne storitve: *Avstrija, Finska, Nemčija, Luksemburg in Švedska*.

- **Odstopanja, odobrena glede na vrsto zahteve (tj. po členih)**

- *Odstopanja, odobrena za nekatere člene za nekatere storitve*

Belgija je nacionalne storitve na dolgih relacijah izvzela samo iz pravice do informacij med potovanjem v skladu z delom II Priloge II k Uredbi. *Španija* je notranje storitve na dolgih relacijah izvzela samo iz člena 27 o obravnavi pritožb.

- *Odstopanja, odobrena za več členov za vse nacionalne storitve*

² Malta in Ciper nimata storitev železniškega prevoza potnikov.

³ V skladu s členom 2(3) se členi 9, 11, 12, 19, 20(1) in 26 uporabljajo za vse storitve železniškega prevoza potnikov po vsej EU.

Devet držav članic je odobrilo odstopanja v zvezi z določenimi členi: *Hrvaška*⁴, *Estonija*, *Grčija*, *Madžarska*, *Poljska*, *Portugalska*, *Slovaška*, *Španija* in *Združeno kraljestvo*.

2. Čezmejne storitve s tretjimi državami

Deset držav članic je v skladu s členom 2(6) odobrilo popolna ali delna odstopanja za storitve železniškega prevoza potnikov ali potovanja, katerih znaten del se izvaja zunaj EU: *Bolgarija*, *Hrvaška*, *Estonija*, *Finska*, *Grčija*, *Madžarska*, *Latvija*, *Litva*, *Poljska* in *Romunija*. To pomeni, da so vse države, ki izvajajo čezmejne storitve s tretjimi državami, te storitve izvzele iz uporabe Uredbe na svojem ozemlju.

3. Dodatni elementi

Večina držav članic, ki so izvzele notranje storitve na dolgih relacijah, je odstopanja odobrila v zvezi s členi 8, 10, 13, 15, 17 in 18. Večina držav članic, ki so izvzele urbane, suburbane in regionalne storitve železniškega prevoza potnikov, je odstopanja odobrila v zvezi s členi 8, 10, 15, 16, 17 in 18. Državam članicam odstopanj ni treba posebej utemeljevati, vendar pa morajo biti sprejeta na pregleden in nediskriminatoren način. Zdi se, da so bila odstopanja odobrena zlasti za tiste člene, ki bi se lahko šteli za finančno najbolj kočljive, tj. tiste, ki se nanašajo na predplačila v primeru nesreč (člen 13), in tiste, ki se nanašajo na odgovornost v primeru zamud, zamujenih zvez vlakov in odpovedi ter na s tem povezana povračila, nadomestila in pomoč (členi 15, 16, 17 in 18). Tudi člena 8 (o informacijah) in 10 (o sistemih za informacije in rezervacije) bi se lahko štela za težavna ali draga, če so za izpolnjevanje obveznosti iz teh dveh členov potrebni novi ali obnovljeni sistemi voznih sredstev ali računalniški sistemi.

Zgornji pregled kaže, da je uporaba odstopanj, zlasti za notranje storitve, zaradi različnih nacionalnih zakonodaj, ki veljajo, ker ni enotnega sklopa pravic potnikov v EU, privedla do mozaika različnih pravic za potnike v železniškem prometu v EU. Komisija je že v sklepih svojega poročila Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 14. avgusta 2013 o uporabi Uredbe⁵ ugotovila, da je „obširna uporaba odstopanj velika ovira za izpolnjevanje ciljev Uredbe“, ki želi izboljšati kakovost in učinkovitost ali storitve železniškega prevoza potnikov. Odstopanja v državah članicah preprečujejo vzpostavitev enakih pogojev za prevoznike v železniškem prometu v EU. Poleg tega potnike v železniškem prometu prikrajšajo za pravno varnost in polno uživanje njihovih pravic.

Na koncu poročila se nahaja zbirna preglednica, ki prikazuje stanje odstopanj novembra 2014⁶.

II. OBETI PO 3. DECEMBRU 2014

⁴ Hrvaška je k EU pristopila 1. julija 2013. Odstopanja je sprejela od datuma pristopa do konca prvega 5-letnega obdobja glede na začetek veljavnosti Uredbe, tj. do 2. decembra 2014.

⁵ COM(2013) 587 final, 14.8.2013.

⁶ Seznam odstopanj temelji na informacijah, ki so jih predložile države članice.

Poročilo preučuje tudi obete za prihodnost glede uporabe Uredbe in zlasti glede morebitnega podaljšanja odstopanj s strani držav članic. Na podlagi informacij, prejetih od držav članic, se stanje po 3. decembru 2014 ne bo bistveno spremenilo, le pet držav članic bo Uredbo morda uporabilo v celoti, v 21 državah pa bodo odstopanja še naprej odobrena v različnem obsegu.

Države članice lahko odstopanja podaljšajo v skladu s členoma 2(4) in (6) Uredbe, vendar morajo Komisijo obvestiti o vsakem podaljšanju po 3. decembru 2014. Enako velja za devet držav članic, ki so se odločile za petletno obdobje odstopanj za urbane, suburbane in regionalne storitve iz člena 2(5), z možnostjo podaljšanja⁷.

V zvezi s tem so bile države članice pozvane, naj sporočijo svoje namere o zmanjšanju ali podaljšanju odstopanj⁸.

Iz prejetih informacij se zdi, da štiri države članice nameravajo zmanjšati število členov, za katere so bila odobrena odstopanja v naslednjem petletnem obdobju: *Belgija, Bolgarija, Estonija in Poljska*. V primeru *Belgije* to pomeni, da bo v celoti uporabljala Uredbo za vse storitve železniškega prevoza potnikov.

Dvanajst držav članic namerava v naslednjem petletnem obdobju ohraniti trenutno stanje odstopanj: *Avstrija, Francija, Finska, Nemčija, Grčija, Hrvaška, Madžarska, Litva, Latvija, Romunija, Češka in Slovaška*. *Združeno kraljestvo* je sporočilo, da bo veljavna odstopanja začasno podaljšalo ter v letu 2015 izvedlo posvetovanja in pregled, nato pa se bo odločilo, ali bi bilo treba odstopanja podaljšati oziroma v celoti ali delno ukiniti. *Danska, Italija, Nizozemska in Slovenija* Uredbo že sedaj uporabljajo v celoti.

Švedska pred tem ni določila nobenih odstopanj, ki bi se uporabljala za urbane, suburbane ali regionalne storitve, sedaj pa je obvestila Komisijo, da namerava te storitve izvzeti iz uporabe nekaterih členov Uredbe.

Čeprav nekatere države članice Komisije še niso uradno obvestile o obnovitvi ali ukinitvi odstopanj v skladu s členom 2(7) Uredbe, se ocenjuje, da se stanje glede uporabe Uredbe za notranje storitve železniškega prevoza potnikov po prvem petletnem obdobju ne bo bistveno spremenilo. To pomeni, da se bo varstvo potnikov v skladu z uredbo za te storitve le zmerno izboljšalo ali pa se sploh ne bo. Podobno velja za mednarodne storitve in potovanja, katerih znaten del se izvaja zunaj EU.

Države članice so torej v prvih petih letih uporabe Uredbe (ES) št. 1371/2007 odobrile obsežna odstopanja, v bližnji prihodnosti pa se lahko pričakujejo le zelo skromne izboljšave. Enaki pogoji za prevoznike v železniškem prometu in visoka raven varstva potnikov v EU so tako še daleč od realnosti.

⁷ Bolgarija, Hrvaška, Estonija, Grčija, Madžarska, Irska, Latvija, Portugalska in Španija.

⁸ Države članice, ki se niso poslale odgovorov na neuradno anketo, niso navedene.

Uredba 1371/2007 o pravicah potnikov v železniškem prometu
PRILOGA I Zbirna preglednica – Informacije o nacionalnih odstopanjih (stanje
novembra 2014)

Država	Notranje prevozne storitve v železniškem prometu			Urbane, suburbane in regionalne storitve			Mednarodne prevozne storitve v železniškem prometu onkraj zunanjih mej EU		
	Da		Ne	Da		Ne	Da		Ne
	Odstopanja	Rok		Odstopanja	Rok		Odstopanja	Rok	
Avstrija			x	odstopanja, razen tistih iz člena 2(3), se uporabljajo za člene 16, 17, 18(4), 28 in 15 v povezavi s poglavjem II naslova IV iz Priloge I: omejitev stroškov v višini 80 € za hotele in 50 € za taksije (ne velja za invalide osebe)	neomejen				x
Belgija	del II Priloge II								x
Belgija	vse določbe uredbe, razen tistih iz člena 2(3)			5 let	Vse določbe uredbe, razen tistih iz člena 2(3)	5 let	Vse določbe uredbe, razen tistih iz člena 2(3)	5 let	
Češka republika	členi 8, 10, 17, 18(2)(a) in (b), 18(3), Priloga I, členi 7(2)(b), 17(2)(b), 24(3)(b), 32 in Priloga II			5 let					x
Hrvatska	členi 13, 15, 16, 17, 18, 25 in 28			do 3. 12. 2014, lahko se podaljša	členi 13, 15, 16, 17, 18, 25 in 28	do 3. 12. 2014, lahko se podaljša	členi 13, 15, 16, 17, 18, 25 in 28	do 3. 12. 2014, lahko se podaljša	x
Italija			x						x
Estonija	členi 8, 10, 13(2), 15, 16, 17, 18(2), (4) in (5), 20(2), 21, 22, 23, 24 in 25			do 3. 12. 2014	členi 8, 10, 13(2), 15, 16, 17, 18(2), (4) in (5), 20(2), 21, 22, 23, 24 in 25	do 3. 12. 2014	členi 8, 10, 13(2), 15, 16, 17, 18(2), (4) in (5), 20(2), 21, 22, 23, 24 in 25	do 3. 12. 2014	
Finska			x		v primeru regionalnih storitev, omejenih na metropolitansko regijo Helsinki (Helsinki-Kirkkonummi, Helsinki-Karjaa, Helsinki-Vantaankoski, Helsinki-Riihimäki, Helsinki-Lahti in Lahti-Riihimäki) in povezanih samo s členi 10, 17 in 18(2)(a) in (b)	neomejen	samo tista, povezana s storitvami v Rusijo ali iz nje	5 let (do decembra 2014)	
Francija	vse določbe uredbe, razen tistih iz člena 2(3)			do 3. 12. 2014, lahko se podaljša	Vse določbe uredbe, razen tistih iz člena 2(3)	neomejen			x
Nemčija			x		člen 8(2), členi 15–18 (spremembe), 18(2)(a), 27(3), 28 in 1. stavek člena 29(1), ter za storitve, ki obstajajo predvsem zaradi zgodovinskega pomena ali za namene turizma	neomejen			x
Grčija	členi 13, 15, 16, 17, 18 in 28			5 let	členi 13, 15, 16, 17, 18 in 28	5 let	členi 13, 15, 16, 17, 18 in 28, povezani s storitvami v Srbijo in v druge države preko nekdanje jugoslovanske republike Makedonije	5 let	
Madžarska	členi 8(2), 10(1), (2) in (4), 17, 18(2)(a) in (b), 18(5), 21(1) in 23			5 let	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3)	5 let	členi 10(1), (2) in (4), 18(2)(a) in (b), 18(5), 21(1) in 23	5 let	
Irsko	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3)			5 let	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3)	5 let	<i>ni relevantno</i>		
Italija			x						x
Latvija	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3)			5 let	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3)	5 let	ni relevantno za storitve med postajami v Latviji in tretji državi	5 let	
Litva	členi 8(2) in (3) (Priloga II), 13, 21, 22, 23 in 24 niso relevantni			do 3. 12. 2014			x	vse določbe, ki niso relevantne za mednarodne prevozne storitve v železniškem prometu, ko se ti storitve izvajajo izven držav članic EU, vključno z vsaj enim postankom v skladu s časovnim razporedom	5 let
Luksemburg			x		vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3)	neomejen			x
Nizozemska			x						x
Poljska	vse določbe Uredbe razen tistih iz členov 4, 5, 7, 8(1), 9, 11, 12, 16, 19, 20(1), 21(2), 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 in 29 za storitve, ki se izvajajo z vlaki: Ekspres, InterCity, Express InterCity, EuroCity in EuroNight – uporabljata se tudi člena 13 in 17 Uredbe			do 3. 12. 2014, lahko se podaljša	vse določbe Uredbe, razen tistih iz členov 4, 5, 8(1), 9, 11, 12, 16, 19, 20(1), 21(2), 22, 23, 24, 26, 27, 28 in 29	neomejen	vse določbe Uredbe, razen tistih iz členov 4, 5, 7, 8(1), 9, 11, 12, 16, 19, 20(1), 21(2), 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 in 29 za storitve, ki se izvajajo z vlaki Ekspres, InterCity, Express InterCity, EuroCity in EuroNight – uporabljata se tudi člena 13 in 17 Uredbe	do 3. 12. 2014, lahko se podaljša	
Portugalska	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3) ter členov 8, 10, 13–17, 18(2), 20(2), 27 in 28 ter členov 6–14 in 32 Priloge I, Priloge II in Priloge III - Portugalska potrjuje, da namerava uporabiti ta odstopanja			5 let	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3) ter členov 8, 10, 13–17, 18(2), 20(2), 27 in 28 ter členov 6–14 in 32 Priloge I, Priloge II in Priloge III	5 let			
Romunija	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3)			5 let	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3)	neomejen	x	5 let	
Slovenija			x						x
Slovaška	členi 8, 13, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 25 in 28			do 3. 12. 2014, lahko se podaljša	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3)	neomejen			x
Španija	člen 27			5 let, lahko se podaljša	člen 10	neomejen			x
Švedska			x		je še treba določiti	5 let			x
Združeno kraljestvo	vse določbe Uredbe, razen tistih iz člena 2(3)			5 let	storitve, ki nimajo licence v skladu z Direktivo 95/18/ES; to so predvsem lokalne storitve na urbanih in suburbanih območjih	neomejen			x

Opomba: ta seznam odstopanj temelji na podatkih, ki so jih posredovale države članice, zato ne predstavlja mnenja ali obveznosti Evropske komisije